

2019 Sin-hîng kuan-tsōng pēnn-tòk / Bú-hàn hì-iām (COVID-19)

Sù-siōng tú-tiōh ê būn-tê

2020 Nî 3 Guát 6 Hō king-sin

Tí-leh Tsiu-tiúnn Hōo-kang (Larry Hogan) ê tsí-sī hā, tsiu-tsìng-hú ki-kòo ê kè-siok tsuân-bīn hiáp-tiau ū-hông kap ìng-piàn Bú-hàn hì-iām (COVID-19) ê khang-khuè.

Má-lí-lân tsiu uē-sing-kiòk (MDH) ê tit-tsiap kap bīn-tsìòng kái-suat, thê-kiong ik-tsìng siōng-sin ê huat-tián, í-kip beh án-tsuánn iōng tsìng-khak ê tì-sik lâi pō-hōo ka-tī kap tshù-lâi-té ê lâng.

Siánn-mih sī COVID-19?

COVID-19 sī tsit-khuán ê ín-khí hì-kng kap hì-pōo būn-tê ê pēnn-tòk, siōng khí-sing sī 2019 nî 12 guéh tī-leh Tiong-kok Ôo-pak-síng Bú-hàn-tshī huat-hiān ê. COVID-19 kuè-khì koh m̄-bat tsō-sìng jīn-luī liám-pēnn. Tsit-má COVID-19 tī-leh tsuân-sè-kài i-kīng tsō-sìng kui-tshing lâng tiōh-pēnn, phuà-pēnn, sīm-tsì sī sí-bōng. Tiōh-pēnn ê àn-lē i-kīng thuànn-khui kàu kuí-ā-ê kok-ka, muí-tsit-kang lóng-ē tsìng-ka àn-lē.

COVID-19 kám i-kīng thuànn lâi-kàu Bí-kok?

COVID-19 i-kīng thuànn lâi-kàu Bí-kok ah, mā i-kīng tsō-sìng kuí-ā-ê lâng phuà-pēnn, sīm-tsì kha giâm-tiōng ê i-kīng sí-bōng.

Bók-tsìng tuā-pōo-hūn khak-tsín ê àn-lē lóng-sī tuì kok-guā, ik-tsìng khah giâm-tiōng ê kok-ka tó-tng lâi ê, m̄-koh tī-leh Bí-kok lâi-té mā-ū tsit-kuá sī siā-khu kám-jiám. “Siā-khu kám-jiám” i-sù sī kóng lâng tī bóo-tsít-ê sóo-tsai kám-jiám tiōh pēnn-tòk, pau-kua hia m̄-tsai-iánn án-tsuánn tit--tiōh kap tī-tó-uī tit--tiōh ê huān-tsiá.

Tsit-tsūn tuì tāi-tsìòng lâi kóng ū siánn-mih huī-hiám?

Tsuè-kīn tī-leh bóo-tsít-ê sī-kan-tiám, ū-khó-lîng ê huat-sing COVID-19 tuā-kui-bôo ê thuànn-khui. Tsuan-ka ū-tshik tī-leh bī-lâi kuí lé-pài iāh-sī kuí-kó-guéh, tī Bí-kok kap tsuân-sè-kài lóng-ē koh tsìng-ka koh khah-tsē ê pēnn-lē.

Siā-khu kám-jiám sī it-puann hong-siâ kap kam-mōo / liû-kám thuān-jiám ê lōo-tōo — i-sù sī-kóng tuì it-puann sing-uâh tang-tiong kap lâng tsiap-tshiok tit--tiōh. Ū thong-pò ê COVID-19 siā-khu kám-jiám tī-leh Bí-kok lóng-ē má-siōng thê-sing hit-ê siā-khu tsik-khik ui-hiáp ê kíng-kak.

Tī Má-lí-lân tsiu kám ū-lâng i-kīng uè-tiōh tsit-khuán pēnn-tòk ah?

Tí-leh 2020 nî 3 guéh 5 hō Má-lí-lân tsiu suan-pòo i-kīng ū sann-ê COVID-19 khak-tsín pēnn-lē. Tsit-kuí-ê huān-tsiá sī tī kok-guā jiám-tiōh tsit-khuán pēnn-tòk, tsit-má in lóng i-kīng hue-hòk jī-tshiánn tī tshù keh-lī.

Tī 3 guéh 5 hō Hōo-kang Tsiu-tiúnn suan-pòo tsìn-jip kín-kip tsōng-thài, jī-tshiánn tōng-uân sóo-ū tsiu-lāi tsu-guân hōng-ik. Tsit-ê siann-bîng tsí-sī kap siū-khuân MDH kap Má-lí-lân kín-kip ìng-piàn-tshú (MEMA) ka-kiōng tsiu-lāi kap tē-hng kok kiök-tshù ê tiàu-tōo. Tsit-ê siann-bîng mā hōo MDH kap MEMA ê-sái khuài-sok hiáp-tiau lán-ê tsiu kap tē-hong ê uē-sing pōo-mâng kap kín-kip ìng-piàn sió-tsoo.

Má-lí-lân tsiu siōng-sin ê kiám-giām kiat-kó kap khak-tsín pēnn-lē lóng ê-sái tī health.maryland.gov/coronavirus khuànn-tiòh, tàk-kang lóng-ê king-sin tsu-liāu.

Siánn-mih-khuán lâng ū-khó-lîng ê uè-tiòh?

Tsit-tsün, nā-ū tsit kuí-tsiong tsîng-hîng ê-khah huî-hiám :

- Tsuè-kīn ū-khì ik-tsîng giâm-tiōng tē-khu
- Ū bit-tshiat tsiap-tshiok COVID-19 khak-tsín huān-tsiá
- Tsiau-kòo COVID-19 khak-tsín huān-tsiá

COVID-19 sī án-tsuánn thuànn-khui?

COVID-19 khó-lîng ná-tshin-tshiünn hong-siâ kap kám-mōo / liû-kám thuânn-jiám kāng-khuán :

- Khuh-khuh-sàu koh lâu-phînn-tsuí, tiòh ê-ū nuā-tshiu
- Bit-tshiat tsiap-tshiok, khó-pí kóng bong--tiòh iâh-sī at-tshiú
- Ū bong--tiòh tíng-bīn ū pēnn-tòk ê mih-kiānn

COVID-19 ū siánn-mih tsîng-thâu?

- Huat-sio
- Khuh-khuh-sàu
- Tshuán-khui tshuán bē kuè-lâi
- Khah giâm-tiōng ê tsōng-hóng, ê piàn-sîng hì-iām (hì-pōo kám-jiám)

Guá nā-sī kám-kak ū uè-tiòh COVID-19, guá ing-kai ài án-tsuánn tsò?

Lí nā-sī tsuè-kīn ū-khì jīm-hô ik-khu lú-iû, iah-sī ū tsiap-tshiok tiòh COVID-19 khak-tsín huān-tsiá liáu-āu, kám-kak ū huat-sio, khuh-khuh-sàu iah-sī tshuán-khui tshuán bē kuè-lâi ê tsîng-thâu, tsit-má ài suī kín-khì khuànn i-sing. Jī-tshiánn it-tîng ài tsiau tsit-kuí-ê hong-huat:

- Beh tshut-mâng tsìn-tsîng, sin khà-tiān-uē hōo lí-ê i-sing, iah-sī kip-tsín-sit
- Kap in kóng lí tsuè-kīn ū-khì tó-uī sîng, kap siánn-mih-lâng sio-tshuē (phì-lûn kóng lín-tau ê lâng)
- Nā-ū tshui-am, ài kuà tshui-am

Nā-ū-lâng kám-jiám tiòh COVID-19, ê tú-tiòh siánn-mih-khuán kiat-kó?

Tuā-pōo-hūn ê huān-tsiá lóng-ê hók-guân, jī-tshiánn tuā-pōo-hūn ê lâng kan-na ū khah sió-thîng-tōo ê tsîng-thâu. Tsit-pòo-hūn ê lâng ê kiàn-gī in tiàm teh tshù-lâi hue-hók, mā sūn-suà tsoh kik-lî. Tsia--ê huān-tsiá nā-ū tsîng-thâu piàn giâm-tiōng ê tsîng-hîng, ing-kai ài khà-tiān-uē hōo in ê i-sing, iah-sī i-hōo jīn-guân.

Tsit-kuá COVID-19 kám-jiám ê tsîng-hîng ê piàn ka tsin-giâm-tiōng, ū tsit-kuá-lâng koh-ē sí-khì. Nā-sī ū-lâng in-uī uè-tiōh COVID-19 suah-lâi ín-khí tsiok-giâm-tiōng ê tsîng-thâu, in tiōh ing-kai ài lâu tī-leh pênn-īnn. Lâu-tuā-lâng kap hia i-kîng tài-tsîng-thâu ê lâng lóng tsiok ū-khó-lîng ê piàn kah tsiok giâm-tiōng. Sóo-uī i-kîng tài-tsîng-thâu ê lâng tiōh-sî hia ū tsia-ê tsîng-thâu: gâm-tsîng, thîng-jiō-pênn, sim-tsōng-pênn, iah-sī ū tsit-kuá bián-ik hê-thóng siong-kuan ê pênn hōo sin-thé bô-huat-tōo tuì-khòng pênn-khún.

Guá kám ài tshú-siau tshut-kok ê hîng-tîng?

Pênn-tsîng kuán-tsè ū-hông tiong-sim (CDC) ê it-tit king-sin pit-iàu ê lú-iû kiàn-gî. CDC i-kîng kiàn-gî tshú-siau kàu ik-tsîng ū kòo-lû ê sóo-tsai tsoh bô-pit-iàu ê lú-iû hîng-tîng. Hia-ê ū tsîng-thâu ê lâng mā kiàn-gî mài-tsò bô-pit-iàu ê lú-iû.

Nā-sī bîn-tsiòng ū-siünn-beh kè-uē tshut-kok lú-iû, ē-sái kàu CDC ê bâng-tsâm khuànn lú-iû kiàn-gî, lâi liáu-kái siöng-sin ê lú-iû kíng-kò:

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/travelers/index.html>

Guá nā-sî khì kong-kiōng tiûnn-sóo kám ài kuà tshuì-am?

M-bián. Bô kiàn-gî tî it-puann kong-kiōng tiûnn-sóo kuà tshuì-am, m̄-koh tî tsit-kuá sóo-tsai kuà tshuì-am ê khah-hó - khó-pí kóng tī-leh pênn-īnn iah-sī tsín-sóo ê thîng-hâu-sit - phiah-bián tsit-kuá ū hì-kñg pênn-tsîng ê huân-tsiá tsiong pênn-tók thuân-jiám hōo pât-lâng.

CDC bô kiàn-gî kiän-khong ê lâng kuà tshuì-am lâi ī-hông hì-kñg pênn-tsîng, COVID-19 mā-sī kâng-khuán. Lí kan-na tán i-liâu tsuan-giáp jîn-uân kâ-lí kiàn-gî ê sî-tsün kuà leh tiōh hó. Tshuì-am sī hōo ū uè-tiōh COVID-19 ê lâng kap ū khó-lîng tsîng-thâu ê lâng kuà tiōh hó, tse-mā-sī uī-tiōh mài hōo pât-lâng khì kám-jiám tiōh. Tî bit-pì khong-kan (tshù-lâi iah-sī pênn-īnn lâi-té) ê i-liâu jîn-uân kap COVID-19 huân-tsiá ê tsiau-hōo jîn lâi sú-iöng tshuì-am mā-sī pit-iàu tshò-si.

Guá ē-sái tsò siánn-mih lâi pó-hōo guá ka-kî kap pât-lâng?

Muí tsit-kang lóng ài-tsò kiàn-gî ê ī-hông tshò-si, tiōh ē-sái hōo tshin-tshiünn hong-siâ kám-môo kap liû-kám ê hì-kñg pênn-tsîng ê thuân-jiám kàng-kê:

- Tiänn-tiänn iöng tâm-pôh-á sio ê sio-tsuí kap tê-khoo sé-tshiú, tsì-tsió sé 20 bió
- Nā-sī bô tê-khoo kap tsuí thong sé-tshiú, tiōh-iöng tsì-tsió ū 60% tsiu-tsing-hun ê ta-sé-tshiú lâi sé
- Khuh-khuh-sàu iah-sī lâu-phînn-tsuí ê sî-tsün, ài-iöng uē-sing-tsuá, tshiú-ńg iah-sī tshiú-khiau am leh
- Tsîn-liöng mài bong lí-ê bâk-tsiu, phînn-á kap tshuì
- Kap pîng-siöng-sî tiänn-tiänn ê bong--tiōh ê mih-kiänn sé-tshing-khì, mā-ài tsiau-khí-kang siau-tók
- Tsîn-liöng mài tsiap-kîn phuà-pênn ê lâng
- Lí nā-sī jiám-pênn, hó-hó-á tiàm-tî tshù-lâi-té, tû-liáu beh-khì pênn-īnn kah tshut-mñg

COVID-19 kám-ū ioh-á iah-sī ik-biâu ē-sái bé?

Liáu-buē, in-uī COVID-19 sī tsit-khuán sin-ê pēnn, m̄-koh, tsiok tsē tsuan-ka i-kīng tī-leh gián-huat. Ík-biâu mā-sī kāng-khuán, it-tīng ài tán tshì-giām hāp-keh koh an-tsuân ū-hāu tsia ē-sái. COVID-19 ik-biâu ū-khó-līng ài tán tshiau-kuè tsit-tang tsia ē-sái hōo ták-ke sú-iōng.

Bók-tsīng mā iū-uân bô iōh-á thang tī-liâu COVID-19. M̄-koh, jiám-tiōh COVID-19 ê lâng ing-kai ài tshué i-liâu tan-uī lâi liáu-kái ka-kī tsīng-thâu ê giām-tiōng thīng-tōo.

Guá koh ē-sái tsò siánn-mih lâi bīn-tuì COVID-19?

- Ài tsún-pī hó m̄-bián i-sing tshú-hng ê iōh-á kap siong-kuan mihiānn tī-leh hong-piān theh ê sóo-tsai, pau-kua tsí-thiànn iōh-á, pháinn-pak-tóo iōh-á, sàu iōh-á kap kám-mōo iōh-á
- Kiám-tsa lí pīng-siōng-sî leh tsiah ê tshú-hng iōh-á ū-kàu-bô, nā-bô ài kín-khì theh
- Ài tsún-pī tōo-tsiam, uē-sing-tsuá kap ta-sé-tshiú, lí nā bān-put-jī phuà-pēnn, ài tiàm--leh tshù-lí hioh-khùn tiōh ū thang-iōng
- Kap tshù-lâi-té ê lâng koh-ū tiōng-iàu ê lâng kóng-hoo-hó, in nā-sī phuà-pēnn ing-kai ài tsù-ì siánn-mih, koh-ū in tī-leh tshù-lâi-té ài tsù-ì siánn-huè
- Tī tshù-lí tsún-pī nñg lé-pài-hun ê tsuí kap sit-büt

Koh-ū siánn-mih sī guá ing-kai ài tsù-ì ê?

- M̄-thang tsiam-tuì jīm-hô tsòk-kûn iah-sī jīn-tsíng leh oo-péh-kóng. Pēnn-tòk bē tsiam-tuì jīm-hô tik-sû jīn-kháu, bīn-tsòk iah-sī jīn-tsióng lâi kong-kik.
- Pó-tshî siōng-sin ê tsu-sìn, mā ài-khì ē-tàng sìn-jīm ê kuann-hong bāng-tsām lâi tshué tsu-sìn. Bīn-tuì bāng-lōo liû-thuân ê thuân-suat, iâu-giân kap ké-tsú-sìn ài sè-jī m̄-thang hōo phiàn khì. Tī-leh siā-kûn muî-thé hun-hióng ê kiän-khong tsu-sìn thong-siōng lóng-ú m̄-tiōh ê sóo-tsai, tû-hui sī tuì ē-tàng sìn-jīm ê kuann-hong bāng-tsām thuân-lâi ê, khó-pí sī tuì CDC, MDH iah-sī tong-tē uē-sing-sóo.

Kám-ū kî-tha koh khah-tsē ê tsu-sìn thê-kiong hōo tik-piát ê tsòk-kûn, pí-lün kóng sing-lí-lâng?

CDC lóng-ú thê-kiong siōng-sin ê COVID-19 tsu-sìn tī cdc.gov

Sing-lí-lâng

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/specific-groups/guidance-business-response.html>

Ū-sin ê hū-lú, tshī bó-ling ê hū-lú kap gín-á

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/specific-groups/pregnant-women.html>

Hák-hâu

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html>

Tshut-khì sñg ê lâng

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/travelers/faqs.html>

Muí tsit-lé-pài ê king-sin

Siūnn-beh muí lé-pài long siu-tiòh COVID-19 siong-kuan ê tiān-tsú-phue, tī bang-lōo tíng-kuân tshuē-tiòh ê-kha tsit-ê bang-tsām, tī-leh bang-iāh bīn-tíng phah-jip lí-ê tiān-tsú-phue tē-tsí, tsù-tsheh liáu-āu, tī bang-tsām tshiau-tshuē ê sóo-tsai phah-jip “COVID-19”.

https://tools.cdc.gov/campaignproxyservice/subscriptions.aspx?topic_id=USCDC_20

67